

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—
za pol leta . K 42—
za četrt leta . K 21—
za 1 mesec . . K 7—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Žensko volilno pravico hočejo onemogočiti.

Ljubljana, 5. junija. Iz Belgrada javlja se 4. t. m. sledečo vest:
»Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je sklenilo, da se jutri 5. t. m. začne pogajanja za rekonstrukcijo pokrajinskih vlad in o reviziji zakona za občinske volitve v Sloveniji. Pri teh pogajanjih bosta zastopala parlamentarno zajednico ministra Korošec in Trifkovič, demokrasko zajed-

nico pa ministri: Pribičević, Davidović in Kukovec.«

Liberalci bi radi še vedno onemogočili, da bi delavke in kmetske žene prišle do besede. Kaj drugega jim poleg volilne dolžnosti tudi tako ne leži v želodcu. Volilni red za občinske volitve v Sloveniji je zakon in tak mora ostati nespremenjen, najsi je to liberalcem prav ali ne!

Vrednost krone se dviga.

LDU Ljubljana, 5. junija. Z Dunaja se nam poroča: Jugoslovanska krona trajno in sigurno raste brez rapidnega skakanja in padanja kot avstrijska krona in nemška marka. Tekom enega meseca je skočila deviza Zagreb na curiški borzi od 3 na 310 frankov. Deviza Dunaj je padla po četkom meseca junija v Curihi od 4'25 na

3'95 frankov. Deviza Berlin od 15'25 na 14'10 in dalje do 13'05. Na praški borzi je skočila deviza Belgrad tekem enega tedna od 150 na 164'25 čehoslovaških kron. Dunajske banke plačujejo za kronsko-dinarske 400 kronске novčanice 650 avstrijskih kron.

Milijonski dobički velebank.

LDU Praga, 4. junija. Živnostenska banka izkazuje letos 20,937.474 K čistega dobička. Dividenda znaša 9 odstotkov

(18 kron) nasproti 7½ odstotkom v prejšnjem letu. Banka zviša svoj delniški kapital od 200 na 300 milijonov kron.

Velika Ljubljana.

Po našem osvobojenju se je Ljubljana zelo, zelo spremenila. Dobili smo veliko novih uradov in kar je glavno; imamo tudi popolno vseučilišče z vsemi petimi fakultetami. Ne smemo se zato čuditi, da v prestolici Slovenije tako močno primanjkuje stanovanj, ker stara predvojna Ljubljana na tak velik napredek nikakor ni bila pripravljena. Gotovo je, da se bo Ljubljana zelo, zelo povečala, ko se prične zidati. Ljubljano čaka velikanska bodočnost, za katero se pa mora že danes vse pripraviti. Da se bo mogla Ljubljana razviti, je pa neobhodno potrebno, da se zapuste dosedanje malomestne smernice glede na komunalno politiko in da se ustvarijo vsi predpogoji za ustvaritev Velike Ljubljane.

Sedanje mestne meje so gotovo, o tem ni nikakega dvoma, preozke. V stari Avstriji so že to sicer ne velikopotezni vse-mogočni avstrijski birokrati dobro znali in so zato podredili novoustanovljenemu političnemu ravnanju veliko večji obseg, nego ga je imela stara mestna ljubljanska policija, katero je zamenjala državna. Računali so s takratnimi dejanskim razmerami in ji podredili Vič-Glince, Moste, Zg. Šiško, Koseze in Dravljce, ker so že takrat ti kraji spadali ne sicer politično, toda po svojih prebivalcih k Ljubljani.

Zdaj so razmere druge: Ljubljano čakajo nove naloge, Ljubljano čaka velika bodočnost. Dati se ji pa morajo zato tudi vsi predpogoji, da moremo dobiti Veliko Ljubljano, katere se bo v doglednem času pričela razširjati po ljubljanskem polju, katero je kar po naravi ustvarjeno, da stoji na njem Velika Ljubljana. Edino primer-no in velikopotezno bi bilo, da se ustvari Velika Ljubljana z naravno mejo proti severu: s Savo.

AMERIKA IN RUSIJA.

LDU Washington, 4. junija. (DunKU — Reuter.) Državni podtajnik spodnje zbornice Polk je odstopil. Predsednik Wilson je sprejel njegovo demisijo.

LDU Washington, 4. junija. (DunKU — Reuter.) Državni urad odklanja študij-skemu odboru trgovskih zbornic izdajanje polnih listov iz Zedinjenih držav v Rusijo. Uradni krogi izjavljajo, da ostane politika Zedinjenih držav glede trgovine z Rusijo neizpremenjena.

POLJSKI DIJAKI PROTI ČEHOM.

LDU Praga, 4. junija. (ČTU.) »Narodni Listy« poročajo, da bodo slušatelji lvovske vseučilišča, ki je bilo 28. maja zaključeno, poslani v Tešin in oboroženi. Dijaki, ki se ne bodo zglasili v službo poljske propagande, bodo relegirani z vseh poljskih vseučilišč.

Ljubljanske mitnice.

Poleg užitninskega davka, katerega smo v splošnem podedovali od stare Avstrije: užitninskega davka na meso, vino, mošt, žganje, pivo, sladkor so plačevali prebivalci večjih mest v stari Avstriji, v takozvanih zaprtih mestih, kakor Dunaj, Trst, Gradec, Praga in tudi Ljubljana je bila med njimi, še poseben užitninski davek od živil, za katere ni plačal v drugih krajih nihče nobenega davka. Če je kak davek krivičen, je gotovo ta, posebno še zato, ker se z njim draže živila najrevnejšim med reveži: delavcem. Slovensko krščansko socialno delavstvo je proti temu krivičnemu obdavčenju večkrat dvignilo svoj glas in zahtevalo, naj v Ljubljani »šrange« padejo.

Če je bila ta reč že v stari Avstriji krivična, je zdaj še bolj. V celi naši mladi državi nimamo nobenega mesta, kakor je Ljubljana, katero bi zapirale »šrange« od ostalega sveta. Neobhodno je za to potrebno, da padejo tiste stare avstrijske »šrange« v Ljubljani, ker bo država brez šrang tudi shajala, živila pa ta unikum v naši državi le draži. Krščansko socialno delavstvo zato ponavlja svojo staro zahtevo: »šrange« v Ljubljani naj padejo!

ANGLIJA IN RUSIJA.

LDU London, 4. junija. (DunKU — Reuter.) Pogajanje vrhovnega gospodarskega sveta s Krasinom (odposlancem Rusije, ki se baš sedaj pogaja z Anglijo), ki je bilo določeno za danes, se ni vršilo. Vrhovni gospodarski svet se je sestel opoldne, vendar glede pogajanj ni še ničesar določene.

LDU London, 4. junija. (DunKU) V spodnji zbornici je izjavil Lloyd George o pogajanjih s Krasinom, da morajo biti rešena poprej še bistvena vprašanja, preden se vlada spusti v pogajanja. Poleg vrnitve angleških ujetnikov se bo zahtevalo še jamstvo glede protinapadov na angleške interese na vzhodu.

MAŽARSKA MIROVNA POGODBA — PODPISANA.

LDU Pariz, 4. junija. (DunKU — Havas.) Mažarska mirovna pogodba je bila danes ob poluštirinajstih popoldne podpisana.

LDU Budimpešta, 4. junija. (DunKU) Povodom podpisa mirovne pogodbe so ostale danes vse prodajalne zaprte. Ob desetih popoldne so začeli zvoniti vsi zvonovi. Vsa prometna sredstva so stala deset minut. V državnih in mestnih uradih je delo mirovalo istotako deset minut. Zvečer so bila zaprta gledališča in zabavišča.

Zoper žensko volilno pravico.

Nasprotniki ženske volilne pravice so še vedno na delu. Danes priobčujemo belgrajsko vest, da demokrati barantajo, da bi se zakon o občinskem volilnem redu za Slovenijo »revidiral«, to se pravi: spremenil. Ker je volilni red izdal še prejšnja vlada, je sedaj mogoče le to, da demokrati zahtevajo, da bi se volilni red za Slovenijo spremenil. In ker jih ravno ženska volilna pravica, ki ni omejena le na ženske meščanskih krogov, tako peče, je jasno, da hočejo prav to točko spremeniti. Seveda je od želje do uresničenja še dolga pot. Vendar je potrebno, da ob tej priliki iznova poudarimo, da tu naše delavno ljudstvo ne bo dopustilo nobene kupčije in nobenega barantanja!

Ko so liberalni kapitalisti vladali našo deželo, so izdelali za občine tak volilni red, ki je bil pest na oko vsakemu demokratičnemu pojmovanju. Izdelali so načrt, ki pa seveda ni postal zakon, naj se ženske razdele v dva razreda: Razred visokih in bogatih dam ter razred delavskih in kmetskih žena. Prvem razredu so dali popolno politično pravico, drugemu so jo pa hoteli odreči. Delavke in kmetice, ki s svojim delom ter s svojimi žrtvami vrše dvojno delo v človeški družbi: vrše produktivno delo v tvornicah in na polju ter vzgajajo otroke in skrbje za svoje družine s svojimi lastnimi rokami — te delavne žene so bile oropane ženske volilne pravice. K sreči je prišla medtem nova vlada, ki je izdelala nov načrt v smislu ljudskih zahtev in dala volilno pravico vsem poštenim ženskam! Ta načrt je postal zakon, predno je prejšnja vlada odstopila.

Sedaj pa hočejo liberalci, ko so zopet na vladi — čeprav v njej nimajo več tiste moči — izrabiti svoj položaj ter še dovoljeno volilno pravico delavskim ženskam zopet odvzeti! Značilno je, da se za ta čin najbolj poteguje minister za socialno (!) politiko liberalcec dr. Kukovec. Mož, ki bi imel kot minister nalogo čuvati socialne koristi delovnega ljudstva, sedaj mešetari, kako bo delavskim ženam za branil pot do socialne in politične pravice.

Tudi s socialnega stališča je velevažno, da pridejo delavske žene do politične veljave. Pred nedavnim časom se je uveljavil v Ameriki oster zakon zoper pijančevanje. To je tudi pri nas na Slovenskem veliko socialno zlo. Treba ga bo zatreti s političnimi sredstvi, kakor v Ameriki. In tam so ravno ženske k temu največ pripomogle. V »Straži« z dne 2. junija piše nekdo o tem sledeče:

»V Ameriki ni prišlo naenkrat do take postave. Bilo je treba dolgotrajnega in ostrega političnega boja, a največ zaslug so si pridobile ženske. Boj zoper pijančevanje se je pričel v Ameriki z razvojem političnih pravic žensk. Tudi pri nas mora ženska volilna pravica biti izhodišče onega boja zoper alkoholizem. To je politično vprašanje, katero je mogoče rešiti samo s političnimi sredstvi. Duhovnik, zdravnik, sociolog so tukaj skoraj brez moči, vmes mora poseči država, a to se zamore zgoditi samo, ako zadobi politični vpliv oni del naroda, ki je sam najmanj udan alkoholizmu, a največ trpi radi njega.«

In kateri sloj ženstva je v tem socialnem vprašanju najbolj prizadet? Ali ne morda ravno delavsko ženstvo? In temu hočejo vzeti že enkrat dano volilno pravico! Zato se ne bo le ženstvo, marveč vse delavno ljudstvo dvignilo proti tej nanki. Ljudstvo bo kot en mož povedalo liberalnim mešetarjem:

Pustite žensko volilno pravico v miru! Kdor dela in trpi, naj tudi govori! Če je kdo, ki bi ne smel imeti volilne pravice, so to prav gotovo liberalni kapitalisti in verižniki! Ti ne sejejo, pač pa žanjejo na lahek način! Mirujte torej s svojimi protisocialnimi in protidemokratičnimi naklepi, če nočete razburjati ljudstva!

ŽELEZNIŠKE ZVEZE PODONAVSKIH DRŽAV.

LDU Budimpešta, 4. junija. (DunKU) Kakor javlja »Az Est« iz Arada, se vrše sedaj pogajanja med zastopniki Mažarske, Romunije, Čehoslovaške, Avstrije in Jugoslavije glede železniških zvez.

ČEŠKO-SLOVAŠKA.

LDU London, 4. junija. (ČTU.) Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je odpotoval iz Londona v Pariz, da prisostvuje podpisu mirovne pogodbe z Madžarsko. Pred odhodom je bil kot gost pri Lloyd Georgeu na obedu. Z Lloyd Georgeom se je razgovarjal o rusko-poljskih vprašanjih, nadalje o tešinskem vprašanju in o položaju čehoslovaške države v srednji Evropi. Lloyd George je izrazil svoje posebno veselje nad dobrim oplozajem Čehoslovaške ter je zagotavljal, da bo angleška vlada v polni meri ohranila svoje simpatije napram Čehoslovaški.

Politične novice.

+ Šolska reforma v Avstriji. Avstrijski državni podtajnik za pouk soc. demokrat Glöckl je objavil delni načrt zakona za preosnovo šol in šolskega pouka, med tem navodila za preosnovo učiteljske izobrazbe. Tu se določa, da bodi izobrazba vseh učiteljev — bodisi na ljudskih, srednjih ali visokih šolah — ena ter ista, le doba naukov bodi za ene kraja, za druge daljša. Proti temu načrtu so zavzeli stališče rektorji vseh današnjih visokih šol v spomenici, ki so jo izročili Glöcklu. Spomenica naglašja, da je za visoke šole življenjskega pomena, da ostane današnja srednja šola v celem svojem obsegu in ustroju kritično-znanstvenega značaja, vsled česar mora biti tudi izobrazba srednješolskega učiteljstva strogo kritično-znanstvena. Nekaj drugega je z nižjimi šolami, ki imajo samo namen, posredovati elementarne vednosti oziroma čisto pozitivno znanje za natančno določene svrhe, ne pa pripravljati na znanstvene poklice. Za te šole mora tudi učitelj dobiti svoje znanje v pozitivnejši obliki in v kritično-znanstveni; razen tega potrebuje primer-no pedagogično izobrazbo. Tu pa treba povdariti, da se od prenosa pedagogične izobrazbe na visoko šolo ne sme preveč pričakovati. Pedagogika je nekaj podobnega kakor umetnost: znanost je ne more nikdar nadomestiti. Ljudskošolsko učiteljstvo si mora biti na jasnem, da zanj ne raste lovor na znanstvenem polju, tembolj pa na splošno človeškem in etičnem. Spomenica zaključuje s svarilom, naj se pri šolski preosnovi ne podira vsega obstoječega, ker bi se pri tem uničile vrednote, katerih veličina in pomen je silnejši nego morejo krogi, ki z znanostjo nimajo zvez, pojmiti.

+ Stališče avstrijskega katoliškega učiteljstva nasproti socialno-demokratični šolski reformi. Katoliška učiteljska zveza je o binkoštnih zborovala na Dunaju in zavzela stališče nasproti socialno-demokratičnemu šolskoreformnemu načrtu. Misel, da se poslej učiteljska izobrazba vrši na vseučilišču, katoliško učiteljstvo pozdravlja; dokler se to ne izvrši, trajaj učiteljska izobrazba šest let, in sicer zadnji dve leti na univerzi z akademskim značajem in vrednostjo. Izobrazba učiteljstva naj se vrši na temelju svetovnega naziranja. Ves ostali načrt za ustroj ljudske šole in pouk na njej so govorniki s strokovnega in verskega stališča ostro obsodili; ako bi se ta načrt izvedel, bi morala šola propasti.

+ Soc. demokratični župani v ječah. Na Nižjem Avstrijskem so pridobili socialni demokrati ob zadnjih volitvah mnogo občin, ki so izvolile socialnodemokratične župane. Toda ti župani drug za drugim zapuščajo svoja županska mesta in se selijo v — ječe. Nič manj nego šest soc. dem. županov je bilo doslej v enem samem okraju (Viertel des Wienerwaldes) odstavljenih radi kazenskopравnih prestopkov in zločinov. Tako je župan socialdemokrat Höhrer v Prischingu kupoval in prikrival ukradene kovine ter je sedaj v preiskovalnem zaporu. Župan socialdemokrat v Un-

ter-Lanzendorfu je bil zaradi težkih zločinov obsojen v 2 letno ječo. Župan socialdemokrat Krasnek v Leopoldsdorfu je v preiskavi radi poverbe, ravnotak župan Pera v Vöslau. Socialni demokrati so pri izbiri svojih županov res nekoliko premalo previdni. Da bi ne imeli poštenjših mož v svojih vrstah, ne moremo verjeti.

+ Z resnico na dan! Komunistično glasilo »Rdeči prapor« v današnji številki prinaša članek, ki je sicer skrupčan in zmeden kot vsa komunistična teorija. Poleg silnih napadov na socialdemokrate, na vlado in na vse nekomunistično časopisje, prinaša ta list v članku »Laž ima kratke noge« tudi trditve, ki jo moramo ponatisniti. List trdi, da so uredniki listov: »Slovenski Narod«, »Slovenec«, »Večerni list«, »Jugoslavija« ter — »Naprej« ob času komunističnega štrajka »pozabili za trenutek svoj pravi poklic verižništva in posvetili vse svoje duševne sile, ki so pa, kakor smo videli, pod utisom »reelne trgovine« precej ledirane, ogroženi svobodi Jugoslavije... »Kaj naj bi počeli oni, če bi nesrečni komunisti res odpravili svobodo verižništva, oderuštva in tatvine?« Na koncu list opetovano govori o »verižniških žurnalistih...« Če to pisanje, ki sicer res kaže vse znake bolnega človeka, ni plod kake bolne in blodne duše, je treba vprašati: Kateri izmed slovenskih časnikarjev je verižnik, oderuh in tat? Prosimo sodruga Golouha, oziroma njegove sodruge, ki sede v uredništvu tega lista, naj navedejo imena To pa se mora zgoditi točno in brez ovinkov! Ker je članek »R. P.« naslovljen: »Laž ima kratke noge«, naj se »R. P.« požuri in dokaže resničnost svojih trditve. Kako stališče bodo zavzeli k tej stvari uredniki ostalih slovenskih listov, ni naša briga. Briga Golouhova pa je, da dokaže, kar je trdil o svojih stanovskih tovariših! Upamo, da to stori! In če stori, mu bomo mi prvi hvaležni za to!

+ Nova železničarska organizacija v Bosni. V Bosni in Hercegovini sta bili doslej dve železničarski organizaciji: Komunistična strokovna in srbsko-narodna. Sedaj se snuje še tretja železničarska organizacija: hrvatsko-narodna.

+ Dr. Bauer za koalicio. V državnem delavskem svetu na Dunaju je imel posl. dr. Oto Bauer pomemben govor, v katerem je opozarjal na nemožnost političnega poizkusa s proletarsko diktaturo. Rekel je, da bi morala diktatorska vlada v treh tednih vsled lakote kapitulirati, nakar bi Avstrija dobila svojega Horthyja. Istotako pa bi delavstvo ne trpelo izključno meščanske vlade. Možno je torej samo tretje: koalicijska pod katerimkoli imenom že in v katerikoli obliki.

+ Nemška iredenta na Spodnjem Štajerskem. Graški listi prinašajo poziv na pristop »Südmarkini« podružnici »Gau Unterland«, ki obsega prejšnje krajevine skupine Maribor, Celje, Ptuj in kranjske ter koroške skupine. Poziv pravi, da ima nova podružnica pred seboj dalekosežne narodnopolitične, kulturne in gospodarske naloge ter končuje: »Nemški možje in žene! Zaupajte v pravico in bodočnost, potem bodo Nemci v odtrganem delu naše domovine kljub tujim kleščam varni. Na vas je, da po svojih močeh pripomorete do uresničenja teh ciljev.«

+ Usoda Nemčije v rokah nemškega ženstva. Monakovski dopisnik »Reichspost« razmotriva politični položaj v Nemčiji tik pred volitvami in prihaja do zaključka, da je izid volitev odvisen od nemškega ženstva. Ako bo to ženstvo 6. junija storilo svojo dolžnost in se vdeležilo volitev, je zmagala protirevolucionarnih strank s Centrom na čelu zagotovljena, drugače presenečenja niso izključena, dasi ni verjetno, da bi socialno demokratične skupine dobile večino.

+ V Armeniji, ki je sedaj rešena turškega jarma ter postala samostojna država, grozi lakota. Pomagati bo morala Amerika.

Izpred porotnega sodišča.

TATOVJI V KLAVNICI OBSOJENI.

Včeraj je obsodila porota mesarske pomočnike Jožeta Jagra na 16 mesecev, Alojzija Dimica na 18 mesecev, Franca Rozina na 1 leto in Jožeta Avblja na 14 mesecev težke ječe, ker so ukradli v mestni klavnici tri polovice prašičev, katere so prodali Francetu Anžiču na Karlovski cesti za 7550 kron.

Danes predseduje porotnemu senatu nadsvetnik Vedernjak, votanta sta g. Einspieler in Levičnik, državno pravdnštvo zastopa državni pravdnik dr. Modic.

NEVARNA TATINSKA DRUŽBA PRED POROTO.

Pred poroto se zagovarjajo iz sledečih razlogov: Elektrotehnik Zmagoslav Šivic, rojen leta 1904 v Šmohoru; samski natakar, l. 1903 v Trstu rojeni Anton Ravnik, in krojač, l. 1902 v Škofji Loki rojeni France Svoljšak ter Svoljšakov zdaj ubegli še ne 14 letni brat Alojzij Svoljšak, kateri so tvorili lani jeseni v Ljubljani nevarno ta-

tinsko družbo. Vedno so bili skupaj in so stikali po Ljubljani in okolici kje bi se dalo kaj ukrasti. Naravnost kosali so se med seboj, kdo bo več in spretnjeje kradel in so se bahali, kadar se jim je tatvina posrečila. Denar in izkupiček od prodanih ukradenih stvari so redno skupaj zapravili ali med seboj delili in živeli razkošno tja v en dan. Končno so prišli pod ključ.

Dne 25. novembra 1919 so v hotelu Tivoli ukradli Bosancem Uzeiz begu Pašiču, Muhmedu Tatariču in Muharemu Vehaboviću tri ročne kovčke, vredne 6402 kroni.

Koncem novembra so ukradli v Ljubljani Oskarju Žuzku avtomobilni magnet v vrednosti 4000 kron.

Franc Svoljšak je ukradel sam novembra meseca na nekem koncertu v hotelu Union gospodični Minki Španovi denarnico z vsebino 17 kron. Zmagoslav Šivic pa je ukradel sam Mariji Pompe v glavni trafiki 2 bali tobaka, vredni 3505 kron, dalje iz zaprtega vagona na državnem kolodvoru v Ljubljani dva zaboja žgalič v vrednosti 3200 kron, dne 6. decembra 1919 Francetu Hiti »pri Amerikancu« površnik in dve uri v vrednosti 1500 kron, dne 23. februarja v Vikerčah Ivanu Knapiču in Francu Peterlinu obleko, 8 kron in srebrno verižico v vrednosti 998 kron, dne 24. februarja 1920 pa pred Ferlincem v Ljubljani Ivanu Oblaku kolo, vredno 270 kron. Prvenstvo gre na vsak način Zmagoslavu Šivicu, ki vse odkrito in brez ovinkov, toda tudi brez kesanja priznava in pove, v koliko sta bila udeležena njegova tovariša.

Obtožence zagovarjata dr. Valjevec in dr. Šubic.

Dnevne novice.

— Škofjeloško orlovsko okrožje priredi v nedeljo 7. junija ob 4. pop. javno telovadbo v Puštlaskem gradu pri Škofji Loki. Vabljeni so vsi prijatelji orlovstva. V slučaju izredno slabega vremena se prireditve preloži na prihodnjo nedeljo. Bog živi!

— V vednost in pomirjenje vpokojencem južne železnice. Čitali smo v časopisih, da se pokojnina vpokojencem južne železnice zviša od 30 do 70 odstotkov, kar pa ne odgovarja resnici. Res je, da se poveča od 75 do 500 odstotkov. Prosili bi upravo južne železnice, da pospeši svoje delo in kar hitro mogoče nakaže izplačilo, ker trpimo veliko pomankanje in čakamo nestrpnost, da se nas reši iz našega obupnega položaja, v katerem se nahajamo. Odbor. — Kakor poroča tudi komisariat prometnega ministrstva v Ljubljani, s bodo zvišale pokojnine od 1. maja dalje od 75 do 500 odstotkov (ne 50 odstotkov). Dotična vest dopisnega urada je bila pomotna, ker je mesto 500 bilo tiskano 50.

— Pukovski okrajni komandi. Poročajo nam od verodostojne strani: Postopanje pukovske okrajne komande se nam zdi precej zamotano. Zgodilo se je, da je bil ta teden pozvan na orožne vaje delavec invalid. Prišli so k njemu orožniki s pozivnico, katera je bila popolnoma pravilno izdana od okrajne puk. komande v Ljubljani. Dotičnik je takoj odinil. Ko pa se je javil na komandi, ni bilo nikomur nič znano o kaki pozivnici. Sporočamo to poveljniku pukovske okrajne komande, da bi se za to zadevo zanimal in dotične, ki so to zakrivali, primerno podučil. Pri tem naj pripomnimo še to, da za delavca tak »špas« ni lahak, ker so s tem združeni tudi stroški, katerih mu nihče ne bo povrnil.

— Izplačevanje nakazil iz državnih blagajn privatnim osebam in iztirjavanje javnih davščin. Po naredbi g. finančnega ministra morajo državne blagajne, preden realizirajo za račun privatnih oseb ali korporacij nakazana izplačila, vselej preje ugotoviti, ali percipijent nima kakega dolga pri državnih blagajnah na ime javnih davščin. V ta namen naj državne blagajne zahtevajo od percipijenta, da predloži potrdilo pristojnega davčnega urada in blagajne same naj v svojih knjigah o davščinah pri njih predpisanih skrbno preiščejo, ali nima percipijent kakega dolga. Ako blagajna ugotovi obstoj kakega dospelga dolga, naj izvrši izplačilo samo tedaj, če prejemnik prej plačilo državno terjatev. Od te naredbe so izvzete podpore iz javnih blagajn, nakazane radi siromaštva prejemnika. — Delegacija ministrstva finan-za za Slovenijo in Istro.

Pijančevanje je največji vzrok ljudskih bolezni in uboštva. Po zadnji statistiki se je spilo na Kranjskem v enem letu 5.500.000 litrov žganja, 13.000.000 litrov piva 15.200.000 litrov vina. Za to množino alkoholnih pijač se je izdalo blizu 40 milijonov kron. Slovenci izdajo za opojne pijače vsako leto blizu 100 milijonov kron, a zemljiškega davka plačamo na leto kake 3 milijone kron. V bivši Avstriji se je izdalo za opojne pijače vsako leto 2500 milijonov kron. To je več kakor je leta 1913. izdala Avstrija za vse uradnike in za vso vojsko na suhem in na morju.

— Javne lokale pregleduje posebna komisija v Zagrebu; uveljaviti hočejo predpise glede reda in snage.

— Škandal na osješkem učiteljsku. Ravnatelj osješkega učiteljskega se je te dni umaknil s svojega mesta ter je začasno prevzel vodstvo tamošnji katehet. Kakor poročajo o tej priliki hrvatski listi, se je bil vgnezdil med učiteljsko mladino nered. Ena učiteljskica je bila na temelju izpovedb nekaj tovarišic in tovarišev iz šole izključena. V stvari so bili prizadeti tudi nekateri častniki. Najbolj obtežljivo za izključenko je izpovedal maturant Ilić. Te ga je trojica častnikov pred učiteljskim napadla z orožjem v roki in vdrila za njim v šolo. Nasproti profesorju Turkoviću in ravnatelju, ki sta hotela mirno posredovati, so častniki nastopili surovo, češ: »Vi nimate tu ničesar iskati, sedaj uradujemo mi!« Stvar še ni končana.

— Velika železniška nesreča v Trzinu na Goriškem. 2. t. m. ponoči je na trziškem kolodvoru zavozil tržaški osebni vlak z vso silo v osebni vlak, ki je prišel iz Pulja. Vagoni so se zajedli drug v drugega ter so iz razvalin izvlekli 4 mrtve in 18 težko ranjenih, izmed teh 3 umirajoče. Na pomoč je prišel vlak z zdravniki in pomožnim osebjem iz Trsta. Vzrok nesreči so bili napačno postavljeni ogibi.

— Kmetstvo poselsko vprašanje v Avstriji. V Avstriji, kjer imajo zadnji čas modern zakon za mestne hišne uslužbenke, za kmetijske posle še niso ničesar storili. Tu dobivajo dekline in hlapci še vedno prejšnje plače tj. od 100 K do 200 K na leto. S tem seveda posli niso več zadovoljni, ker si s celo letno plačo ne morejo več kupiti niti par čevljev. »Grazier Volksblatt« piše, da je rešitev kmetijskega poselskega vprašanja nujno potrebna. Da ne bodo mali in srednji kmetje preveč prizadeti, naj se plača kmetiskim poslom uredi tako, da se denarni prejemki zvišajo za dvakrat do trikrat, razen tega naj se prepusti vsakemu poslu nekaj zemlje za pridelavo lanu in drugih pridelkov za lastno porabo ter se mu da v last eno ali dve ovci. Izvesti se mora pa tudi brezpogojno socialno zavarovanje kmetijskih poslov.

— Valute dne 4. junija na zagrebški borzi: 1 dolar 75 K; 100 avstrijskih kron 61 kron; 100 rubljev 170 K; 1 dvajsetkronski zlat 335 K; 100 francoskih frankov 770 kron; 1 napoleon 335 K; 100 nemških mark 260 K; 100 lejev 202 K; 100 lir 520 K.

Ljubljanske novice.

Ij P. Z. »Ljubljana«. V ponedeljek, 7. t. m. ob 8. uri zvečer skupna vaja in vazen pomenek. Vsi!

Ij Občni zbor P. Z. »Ljubljana« se vrši v ponedeljek 14. t. m. ob 8 uri zvečer v Ljudskem domu. Vabljeni vsi člani!

Ij Revček Andrejček, narodna igra s petjem v petih dejanjih. Spisal Karel Morre. To lepo in tako priljubljeno narodno igro bo uprizoril Ljudski oder jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Komurkoli je to delo še v spominu od prejšnjih predstav, bo rad prihitel, da si jo znova ogleda, ker je ohranila izmed vseh ostalih narodnih iger še vedno svojo svežost in zanimivost. Predprodaja vstopnic se nahaja danes v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu, jutri dopoldne v trasiki gospe Modiceve in v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu cel dan. Vabimo k obilni udeležbi!

Ij Nogometna tekma. Jutri ob 18. uri na igrišču Ilirije football-mateh med rezervno Ilirije in prvim moštvom ljubljanske Šparte. Vstopnina običajna.

Ij Stavbeno gibanje v Ljubljani. Več hišnih gospodarjev v Ljubljani je pustilo letos pobeliti fasade svojih hiš, kar dokazuje, da prihajamo polagoma iz vojskanih v redne čase. Uradniško poslopje južne železnice na Resljevi cesti se pridno zida.

Ij Nemška oholost. Nemec Konrad Kaisersberger z Dunaja, ki se klati po Ljubljani, je bil aretiran 2. t. m. v Kolodvorski ulici, ker je znanega slepega reveža Henrika, ki se preživlja z igranjem na citre, pretepel. Nad nemško surovino, ki je pretepal slepega, se je občinstvo upravičeno zgražalo. Kaisersbergerja je policija aretirala in ga obsodila v petdnevni policijski zapor.

Ij Doktor, ki je hud na policijo. Dr. Jožko —h— je velik nasprotnik policije, s katero se posebno v poznih nočnih in v ranih jutranjih urah vojskuje. Večkrat je imel že opraviti z njo. Te dni je zopet razgrajal na Dolenjski cesti toliko časa, da so ga organi varnostne straže vzeli seboj in mu prekrbeli gratis prenočišče. Na policijskem ravnateljstvu je povedal dr. Jožko, da nič ne ve, kaj se je ponoči godilo z njim; naložili so mu za zdaj še primerno denarno globo, če se pa le ne bo poboljšal, ga bodo, kakor pravijo zaprli.

Ij Vlomilci ne počivajo. Na Gosposvet-ski cesti so vlomili dozdaj še neznani vlomilci v pisarno stavbne tvrdke Tavčar & Svetin.

Ij Tatu Jožeta Logarja z Brezovice, ki je zagrešil večjo tatvino, so aretirali de-

tektivi kolodvorske policijske ekspoziture in zaplenili pri njem večjo vsoto denarja.

Ij Radi pijanosti je bil obsojen v 8 dni policijskega zapora Lovrenca Šmrjaj; ko prestane to kazen, se bo izročil deželnemu sodišču, ker je zagrešil hudodelstvo goljufije.

Razne novice.

r Smrt bikoborca. Najpriljubljenejšega španskega bikoborca Gomeza, ki je bil rodom cigan in ki se je po svojih jumaških činih priljubil celo španski kraljici, je nabodel razjarjen bik in ga razmesaril potem, ko je ta usmrtil že štiri druge bike. Mnogo ljudi je že tako tragično končalo pri bikoborbah, toda španci še vedno radi zahajajo k tem krvavim »narodnim« igram, ki ne kažejo ravno usmiljenja.

r Davek na služkinje v Pragi. Kakor javljajo iz Prage, je odkril mestni svet nov vir dohodkov. On namerava na vsakogar, ki ima slugo ali služkinjo naložiti 60 K davka. Kak šum bi bil pri nas, če bi mestni očetje kaj podobnega ukrenili.

r Kje je Amundsen? Ravno 25 let je od tedaj, ko je znameniti raziskovalec severnega tečaja Nansen dosegel do tedaj najsevernejšo točko. L. 1918. pa je šel po isti poti kot Nansen na severni tečaj Amundsen, ki je hotel plavati s svojim ladjo ob sibirskih otokih in potem po mor-skem toku na sever. To je tudi storil in izginil. Več drznih raziskovalcev ga je šlo iskat. Do zadnjega ni bilo sluha o njem. Zdaj pa je došla Amundsenova vest, da se se vrnil. Sedaj se nahaja Amundsen pri berinski ožini. Svoj prvotni načrt je bil izpremenil.

r »Bela carica«. Po boljševiskih vesteh se je v Kurganu proglasila neka žena za carico Zapadne Sibirijske. Pravi, da jo morajo imenovati »bela carica«, ker je vnukinja cara Aleksandra, ki se je dal po nekaj živ pokopati, da je potem vstal, šel v Sibirijo in živel mirno pod tujim imenom. Sovjetska vlada v Omsku je razpisala milijon rubljev za glavo »bele carice«.

r Sodnik obsodil sebe. Kaj takega je mogoče seveda le v Ameriki. Kot poročajo listi, je vozil sodnik v Rock Island svoj avtomobil nekoliko preneglo okrog vogala in prelomil zakon, katerega je sam predlagal. Naznanjen je bil na sodišču — »sodišče« je pa on sam. Vprašal se je, če se prizna krivega ali raje počaka, da to določi porota. Po kratkem premisleku pri svoj greh samemu sebi kot sodniku priznal in se obsodil na pet dolarjev kazni in stroške. Z žalostnim obrazom je kazen plačal.

r Zdravljenje debelih. Ameriški listi pišejo: Chicaški debeluharji želijo na vsak način znebiti nekoliko svoje prevelike teže. Dr. Robertson je nedavno oznanil, da bo vsakega debeluharja ali debeluharico ozdravil, ako dovolijo, da uporablja svoje metode in strogo sledijo njegovim predpisom. Priglasilo se je mnogo teh »nesrečnikov« obojega spola. Zdravljenje se je začelo z zmerno dieto in s telovadbo in uspehi se že kažejo po preteku enega tedna. Sicer pa je to vprašanje jako lahko. Gospodje trebušniki naj bi odšli za nekoliko mesecev v premogokope in v jeklane in živeli ob isti hrani in v istih razmerah kot morajo živetel delavci, pa bi se kmalu njihovi trebuh pomaknili v »ozadje«. Za »naddvestofutne« gospe je tudi mnogo tovarn, v katerih morajo delati proletarske žene. Kako krasni uspehi bi bili, bi se kmalu prepričale. — Tako pristavlja polnoma upravičeno neki ameriški list. Po eni strani so ljudje nesrečni od izobilja, ki so ga jim nagromadili oni, ki morajo biti nesrečni zato, da jim nudijo to izobilje. Ironija!

Narodno gledališče.

Drama:

Sobota, 5. junija: Dvoboj, D.

Nedelja, 6. junija: Pritožne bukve, C.

Opera:

Sobota, 5. junija: Il Trovatore, E.

Nedelja, 6. junija: Vesele žene windsorske, D.

Iz gledališke pisarne. Danes, dne 5. junija se uprizori prvič na slovenskem odru Lavedanov tridejanjski igrokaz »Dvoboj«. Henri Lavedan spada med najboljše moderne pisatelje francoske dramske književnosti in je osebno poznat kot mojster globoko zamišljenega dialoga. Njegov »Dvoboj«, ki je zasnovan na velezanimivih psiholoških motivih, je preveden na vse kulturne jezike in je dosegel velik uspeh.

Širite »Večerni list«!

Ure žepne popravljajo nasproti glavne pošte F. Čuden S.n., urar v Ljubljani.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.